

Κοσμο**ΠΟΛΙΤΙΚΑ**

Γράφει ο Παναγιώτης Νικολάου

**ΜΙΑΝ ΑΓΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΛΑΛΙΑ
ΑΠΟΣΤΑΜΕΝΗ ΣΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ
ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΙ ΚΑΙ ΠΟΡΕΥΟΜΑΙ...**

«ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ»

Την γλώσσα μου έδωσαν ελληνικήν

Στην έκδοση της Τρίτης φιλοξενήσαμε την συνέντευξη της ποιήτριας Κικής Δημουλά στην «International Herald Tribune», δηλαδή την παγκόσμια, έντυπη έκδοση των «New York Times».

Στη συνέντευξη αυτή αναφερθήκαμε και στο «Αλφαβητάρι» της Τρίτης επισημαίνοντας μία εξαιρετική πρόταση της Ελληνίδας ποιήτριας. «Πατρίδα μου είναι η γλώσσα», δήλωσε, εκφράζοντας την απόλυτη πραγματικότητα κάθε ανθρώπινου όντος. Με αφορμή αυτή τη διαπίστωση θυμήθηκα ένα κείμενό μου που φιλοξενήθηκε στο εορταστικό ένθετο της εφημερίδας μας το 2009, υπό τον τίτλο «Την γλώσσα μου έδωσαν ελληνικήν». Την εποχή εκείνη ήμουν ακόμη υπεύθυνος των αθλητικών σελίδων, όμως είχα ζητήσει από τον τότε εκδότη μας, τον Θεόδωρο Κωνσταντίνου, να γράψω εγώ το συγκεκριμένο θέμα. Έτσι κι έγινε. Θυμάμαι πως έγραφα το άρθρο μεσάνυχτα Τρίτης, ουσιαστικά το τελευταίο βράδυ που είχα στην διάθεσή μου πριν το παραδώσω. Είμαι πολύ απρόσεκτος με τα αρχεία κι από τότε δεν το είχα ξαναδιαβάσει. Μέχρι πριν από λίγες ημέρες που ήλθε και πάλι στην κατοχή μου. Θεωρώ πως η γλώσσα μας είναι πιο σημαντική από κάθε πολιτική εξέλιξη και σε συνδυασμό με την εκπληκτική φράση της Κικής Δημουλά αποφάσισα να το δημοσιεύσω εκ νέου σήμερα. Έτσι, σαν ένα φρεσκάρισμα, καθώς η επανάληψη είναι η μητέρα της μάθησης... Με την υπενθύμιση πως τίποτα δεν είναι τυχαίο στην ελληνική γλώσσα. Ιδού, λοιπόν, το σχετικό άρθρο:

ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ ΕΔΩΣΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

Η ελληνική γλώσσα, η γλώσσα μας, η γλώσσα των προγόνων μας, αποτελεί ένα από τα λαμπρότερα επιτεύγματα της νόησης. Είναι μία γλώσσα υψηλής πνευματικής προέλευσης, με πλαστικότητα, ακρίβεια, βάθος, ουσία και πολυεπίπεδο πλούτο. Μία γλώσσα που δεν γνωρίζει όρια, με απaráμιλλο κάλλος κι υψηλό αισθητικό κι εννοιολογικό υπόβαθρο. Είναι μία γλώσσα που καταφέρνει να αποτυπώνει με μοναδική σαφήνεια κι ακρίβεια πράγματα, έννοιες, ιδέες και συναισθήματα και προικισμένη με πλήθος λέξεων. Λέξεις που μόνο μέσα από την ελληνική γλώσσα βρίσκουν την ακριβή αποτύπωσή τους, την αληθινή σύνδεση σημαίνοντος και σημαίνόμενου. Δεν είναι τυχαίο που η ελληνική γλώσσα υπήρξε η γλώσσα που γαλούχησε και στήριξε τις Επιστήμες και τις Τέχνες, οι οποίες ξεπήδησαν μέσα από τα σπλάχνα της στα ανεπανάληπτα έργα των προγόνων μας. Ούτε είναι τυχαίο ότι η ελληνική γλώσσα αποτελεί την γλώσσα-τροφό των ευρωπαϊκών (τουλάχιστον) γλωσσών. Άλλωστε, ακόμη κι αυτή η λέξη «αλφάβητο» έχει αποτυπωθεί στις ευρωπαϊκές γλώσσες από την ελληνική της μορφή και προέλευση, σαν ένα μικρό δείγμα του πόσο συνδεδεμένα είναι τα ανθρώπινα γράμματα με την ελληνική γλώσσα. Βέβαια, δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά από την στιγμή που τα πρώτα κείμενα Μαθηματικών, Φυσικής, Αστρονομίας, Νομικής, Ιατρικής, Ιστορίας, Γεωγραφίας, Γαστρονομίας κ.α. γράφτηκαν στα ελληνικά. Τα πρώτα θεατρικά έργα, κωμωδίες και τραγωδίες κι η πρώτη εγκυκλοπαίδεια γράφτηκαν στην ελληνική γλώσσα, όπως και τα αξεπέραστα πνευματικά έργα του Ορφέα, του Ησίοδου, του Θαλή, του Ηράκλειτου, του Αριστοτέλη, του Πλάτωνα, του Πυθαγόρα και τα αριστουργήματα του Ομήρου, του Σοφοκλή, του Αισχύλου, του Ευριπίδη, του Αριστοφάνη και τόσων άλλων...

ΓΗΓΕΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΩΣ ΠΑΡΟΥΣΑ...

Δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι η ελληνική γλώσσα είναι η γλώσσα ενός λαού (ελληνικού), ο οποίος υπήρξε αυτόχθων και την ομιλεί αδιάλειπτα στην ίδια γη (ελληνική) εδώ και χιλιάδες χρόνια. Η ελληνική γλώσσα είναι μία από τις

ελάχιστες στον κόσμο που παρουσιάζει ομοιογενή εξέλιξη κι αποτελεί σπάνιο φαινόμενο στη γλωσσολογική ιστορία του ανθρώπινου γένους γιατί ομιλείται επί χιλιάδες χρόνια χωρίς διακοπή. Η γλώσσα των προγόνων μας ομιλείται με την ίδια βασική δομή (γραμματική και συντακτική) για πολλές χιλιάδες χρόνια κι αναγνωρίζεται από τους μελετητές ως ενιαία γλώσσα, παρά τις φυσιολογικές αλλαγές που έχουν επέλθει. Η σύγχρονη ελληνική γλώσσα διατηρεί την αρχαία γραφή κι ορθογραφία των λέξεων και το 75% του λεξιλογίου της βασίζεται στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Είναι μια γλώσσα με μοναδικές αρετές αφού διαθέτει εκφραστικότητα, ευλυγισία, δύναμη συνθετική κι ικανότητα παραγωγική ώστε ανάλογα με τις ανάγκες να δημιουργεί και να συνθέτει πλήθος νέων λέξεων.

ΠΛΟΥΤΟΣ

Όταν το πανεπιστήμιο Irvine της Καλιφόρνια των ΗΠΑ αποφάσισε να προχωρήσει στην αποθησαύριση του πλούτου της ελληνικής γλώσσας, τα αποτελέσματα ήταν μοναδικά. Επικεφαλής τέθηκαν η καθηγήτρια Γλωσσολογίας Marianne McDonald κι οι καθηγητές της Ηλεκτρονικής Bruner και Packard. Δημιούργησαν το πρόγραμμα "Ιβυκος" (Ibycus) στο οποίο έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα 6.800.000 λέξεις και 72.000.000 λεξιτυποί της ελληνικής γλώσσας μέχρι την Βυζαντινή περίοδο (όταν το έργο ολοκληρωθεί οι αριθμοί θα ξεπερνούν κάθε φαντασία). Για να γίνουν οι απαραίτητες συγκρίσεις καλό είναι να αναφέρουμε ότι η αγγλική γλώσσα αριθμεί (σύμφωνα με το «Guinness», 1990) 490.000 λέξεις συν 300.000 τεχνικούς όρους.

Αν λοιπόν δεχτούμε το αυτονόητο, ότι δηλαδή όσο περισσότερα ερεθίσματα δέχεται ένας εγκέφαλος τόσο περισσότερο αναπτύσσεται, θα καταλάβουμε γιατί ο πλούτος της ελληνικής γλώσσας είναι απαραίτητος στα άτομα και τις κοινωνίες που θέλουν να εξελιχθούν.

ΝΙΚΗΣΕ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

Οι επιστήμονες αναφέρουν πως η γλώσσα είναι το πιο εμφανές γνώρισμα της εθνικής ταυτότητας και φυσιογνωμίας ενός λαού και το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο του πολιτισμού του. Αυτό που ξεπερνάει τον χρόνο και τον χώρο. Η γλώσσα των προγόνων μας κατάφερε να νικήσει και τον χρόνο και τον χώρο. Η ελληνική γλώσσα έχει δώσει ανεξίτηλο φως στον άνθρωπο, σηματοδότησε την εξέλιξη του διαμέσου των αιώνων και συνεχίζει να είναι δυναμικά παρούσα, όπως θα είναι και στον αυριανό κόσμο. Εξαπλώθηκε στα πέρατα της οικουμένης κι είναι έτοιμη να δώσει εκ νέου την βοήθειά της στον άνθρωπο που την γνωρίζει. Η γλώσσα μας ήταν η παγκόσμια γλώσσα μέχρι και τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες. Περίπου χίλια χρόνια αργότερα επέστρεψε δυναμικά για να ξαναφωτίσει τον άνθρωπο. Άραγε είναι τυχαίο που ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός κι η Αναγέννηση στηρίχθηκαν απόλυτα στην ελληνική γραμματική και δεν αποτέλεσαν παρά μία επιστροφική κι αντιγραφική των ελληνικών συγγραμμάτων της κλασικής εποχής; Μήπως όλα τα κοινωνικά, πολιτικά, πολιτιστικά, φιλοσοφικά κ.α. ρεύματα των τελευταίων αιώνων δεν είχαν σαν υπόβαθρο κι αφετηρία τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των προγόνων μας στην ελληνική μας γλώσσα; Η ελληνική Παιδεία υπήρξε πάντοτε προνόμιο και δικαίωμα του νου του ανθρώπου που θέλει να σκέφτεται σωστά και καλά. Άλλωστε, η λέξη «Λόγος» έχει στην ελληνική τόσο την σημασία της εκφοράς του Λόγου, όσο και της Λογικής, υποδηλώνοντας καθαρά την σύνδεση του ελληνικού λόγου με την λογική. Αυτά τα δύο στοιχεία υπήρξαν, άλλωστε, εκ των βασικών συστατικών των επιτευγμάτων του ελληνικού πνεύματος.

ΧΩΡΙΣ ΟΡΙΑ

Η ελληνική γλώσσα είναι η μοναδική «μη οριακή» γλώσσα στον κόσμο. Δηλαδή η μοναδική που δεν γνωρίζει όρια, γεγονός που την καθιστά αναγκαία στις νέες επιστήμες όπως η πληροφορική, η ηλεκτρονική, η κυβερνητική κ.λ.π. Γι' αυτό και θα έχει πάντα μία θέση στον κόσμο της εξέλιξης.

Ακόμη, η ελληνική γλώσσα είναι η μόνη μαθηματική γλώσσα του πλανήτη, δομημένη άρτια και σε αριθμητικό επίπεδο. Το αλφάβητο δεν χρησιμοποιούνταν από τους προγόνους μας μόνο για την γραφή αλλά και για τα μαθηματικά και κάθε γράμμα είναι κι ένα αριθμητικό σύμβολο (και σήμερα γράφουμε «στο α' μέρος» ή «πηγαίνει στην Ε' Δημοτικού»). Γι' αυτό κάθε λέξη αποτελεί τόσο γραμματικό όσο κι αριθμητικό άθροισμα.

Όμως κάθε γράμμα είναι και μουσική νότα. Σε κανονική, πλαγιαστή, ανάποδη ή λοξή γραφή εκφράζονται 1.600 περίπου σημεία της μουσικής θεωρίας. Έτσι, την ίδια στιγμή κάθε φθόγγος είναι και μουσικός, κάθε συλλαβή και λέξη μία μουσική φράση, με αποτέλεσμα η γλώσσα να είναι κι εξόχως μουσική. Και να λειτουργεί σε πολλά επίπεδα, με προεκτάσεις που φθάνουν μέχρι την ψυχολογική της επίδραση στον ομιλώντα και στον ακροατή. Έτσι, δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι το ηχογραφημένο μήνυμα που έστειλε στο διάστημα το 2001 η NASA ήταν στα (αρχαία) ελληνικά, υπό τους ήχους του Βαγγέλη Παπαθανασίου... Ούτε ότι τα μεγάλα νοσοκομεία των ΗΠΑ προτρέπουν τους ασθενείς με προβλήματα δυσλεξίας ή κατανόησης να μάθουν μία αρχαία γλώσσα κι ειδικά ελληνικά.

ΣΤΑ ΑΣΤΡΑ

Καθόλου τυχαία δεν είναι η άποψη ότι το διάστημα μιλά ελληνικά. Αν κοιτάξουμε τον έναστρο ουρανό θα δούμε σώματα και σχηματισμούς που στην πλειοψηφία τους έχουν ελληνικά ονόματα, προερχόμενα από την ελληνική μυθολογία και κοσμοθέαση. Ουράνιες εκδηλώσεις ενέργειας και σώματα διάσπαρτα στον γαλαξία (galaxy) συνθέτουν τον κόσμο (= κόσμημα, στολίδι). Και στην διαστημική μας γειτονιά, το ηλιακό σύστημα, όλοι οι πλανήτες φέρουν ονόματα Ελλήνων θεών: Ερμής-Αφροδίτη -Άρης-Ζεύς-Κρόνος-Ουρανός-Ποσειδών-Πλούτων. Αλλά κι οι δορυφόροι τους ελληνικά ονόματα έχουν (Ευρώπη, Φόβος, Ιώ, Τιτάν κλπ). Γι' αυτό και δεν είναι παράξενο που οι περισσότερες διαστημικές αποστολές έχουν ελληνικές ονομασίες (π.χ. Apollo, Phoenix, κ.λ.π.).

ΔΑΥΛΟΙ

Η ελληνική γλώσσα είναι πανταχού παρούσα γι' αυτό κι έχει μελετηθεί κι αντιγραφεί όσο καμμία άλλη. Εμείς που γεννηθήκαμε με το προνόμιο να την διδαχθούμε και να την ομιλούμε νοιώθουμε περήφανοι που αποτελούμε κομμάτι της μυριόχρονης διαδρομής της. Ριγούμε μπροστά στο μεγαλείο, το βάθος και τον πλούτο της. Και συγκινούμαστε που ξέρουμε ότι είμαστε οι δαυλοί της σε μία χώρα τόσο μακρινή. Παράλληλα, χαιρόμαστε να ξέρουμε ότι οι γενιές που θα έλθουν μπορούν μόνο ωφελημένες να βγουν από την επαφή με την ελληνική γλώσσα και γραμματεία. Υπολογίζεται ότι από τα γραπτά κείμενα των κλασικών χρόνων έχει διασωθεί μόλις το 1/100. Τόσο μικρό κι όμως στάθηκε τόσο αρκετό ώστε να ανοίξει τους ορίζοντες και της σύγχρονης νόησης. Έτσι και με την γλώσσα. Κάθε νέα λέξη ξεδιπλώνει έναν νέο κόσμο, τον κόσμο που η ίδια μεταφέρει και ζητά να αποκαλυφθεί. Κι ο θησαυρός της ελληνικής γλώσσας είναι αξεπέραστα πολυεπίπεδος για να τον σπαταλάμε. Ή να τον συρρικνώνουμε μαζί με τον πολιτισμό μας σε «σπασμένες σκέψεις από ξένες γλώσσες», όπως γράφει κι ο ποιητής μας Γιώργος Σεφέρης. Έτσι κι αλλιώς είμαστε πια ταγμένοι στον κόσμο του πνεύματος, αφού την γλώσσα μας έδωσαν ελληνικήν!...